

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2026. augusztus 23.
(vasárnap)

Szepesy László

NE GONOSZSÁGGAL FIZESS!

Énekek: 202,1, 229,1-5, 491,12, 290

Lekció: Zsolt 37,1-11

Alapige: Róm 12,17a
„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”

Imádkozzunk!

Hálát adunk Neked, mennyei Édesatyánk, mindazért a kegyelemért, amelyet adtál nekünk az elmúlt héten is szent Fiadban, Jézus Krisztusban. Áldunk Téged igéd eleven, élő és ható munkájáért, amelyet a Lélek végzett el bennünk. Áldunk a testvéri beszélgetésekért, igei alkalmakért, közösségért, szolgálati lehetőségekért, áldunk Téged azért, hogy otthonainkban, családi körben, de itt a gyülekezetben és kint a világban barátok között is a Te gyermekeidként élhetünk. És köszönjük, hogyha a Te fényedből valami rajtunk keresztül ebbe a világba eljuthatott.

Bocsáss meg nekünk minden bűnt, minden engedetlenséget, minden törvényszegést, amikor nem tiszteltünk Téged szavainkkal, gondolatainkkal, tetteinkkel, életünkkel, hanem e világ széles útján jártunk, saját óemberi bűnös szívünk vezetett bennünket, amikor bár olvastuk az igét, de elfeledkeztünk róla. Bocsásd meg, amikor nem szerettünk Téged teljes szívünkből, teljes elménkből, teljes erőnkből, teljes értelmünkből, és egymást sem úgy, mint önmagunkat, hanem magunkat részesítettük előnyben a szeretetben, a figyelemben. Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy ezekre a bűnökre Te egyetlenegy főpapunkként az egyetlen és Istennek tetsző áldozatot a golgotai kereszten meghoztad, kiengesztelted bűneinkért, és ezért

remélhetünk kegyelmet, bűnbocsánatot, és nem is akarunk másban keresni, semmilyen szolgálatban, sem emberi érdemekben, jócselekedetekben, hanem csakis Benned.

Szeretnénk kérni, Úr Jézus Krisztus, mennyei Főpapunk, aki most is a mennyei szentélyben vagy, és közbenjársz értünk, vonj be bennünket is a lelki, mennyei istentiszteletbe. Lelked munkálja, hogy mindaz, amit most teszünk énekléssel, imádsággal, az ige hirdetésével, hallgatásával és az egész istentisztelettel, azzal Téged hadd dicsérjünk őszinte szívből és hitből. Ezért kérjük, Urunk, hogy munkálkodj most is, és add meg nekünk a kegyelmet, hogy ne csak hallgatói, hanem ahogy az énekben is kértük: boldog megtartói hadd lehessünk a Te szavadnak. Hadd járjunk a Te útjaidon, ne a saját útjainkon, és hadd kövessünk Téged jó Pásztorunkként. Így kérünk, hogy kegyelmesen tedd áldássá ezt az istentiszteletet, neved számára pedig dicsőségessé.

Krisztusért kérünk, hallgass meg!

Ámen.

Igehirdetés

A Róm 12,9-21 tanulmányozásában elérkeztünk a felszólítások utolsó csoportjához. Először Pál apostol általánosságban, a 9-12. versekben arra szólított fel minket, hogyan éljünk Isten gyermekeiként, tehát arra mutatott rá, milyen élet jellemző Isten gyermekeire. Majd a 13-16. versekben arról beszélt, hogy a hívőkkel, testvéreinkkel milyen legyen a kapcsolatunk, őket hogyan szeressük, és Isten családjaként hogyan éljünk együtt. Az utolsó részben – amit ma kezdünk el –, a 17-21. versekben arra tanít minket mennyei Atyánk, hogy milyenek legyünk, amikor személyesen velünk bánnak gonoszul, azaz Krisztus szavaival élve: hogyan szeressük ellenségeinket.

Ezek közül az első leckét hallhattuk felolvasni: *„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”* Szeretném hangsúlyozni, hogy itt a személyes sérelmek megtorlásáról, az önbíráskodás különféle fajtáiról és a kicsinyes bosszúról van szó. Lényegében véve Pál apostol ezzel a gondolattal visszatér ahhoz, amit korábban, a 14. versben már mondott, csak ott pozitív formában fogalmazta meg: *„Áldjátok azokat, akik titeket kergetnek; áldjátok és ne átkozzátok”*, vagyis azokat, akik ártani akarnak nektek, vagy valamilyen módon gonoszságot tesznek veletek. Itt pedig azt mondja: *„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”* Pedig – valljuk be – ez lenne az ember természetes reakciója. A gyerekeknél is hogy szokott lezajlani a veszekedés? Látjuk, hogy összevesznek, megkérdezzük, mi történt, és mi az első válasz? Hát az úgy kezdődött, hogy visszaütött. Felnőtt embereknél is (reménység szerint mi már kinőttük a fizikai bántalmazás korszakát) a sé-

relmeinket ezerféle más módon tudjuk megbosszulni, és ezerféle módot tudunk arra, hogyan álljunk bosszút önmagunkért.

Többen megkérdeznék, hogy mi a helyzet az Ószövetséggel, különösen a 2Móz 21-ben, a 3Móz 24-ben és az 5Móz 19-ben található alapelvvel, amikor az ige azt mondja: *„szemet szemért, fogat fogért”*. Sokan erre hivatkoznak, és azt mondják, hogy mégiscsak van jogunk a minket ért sérelmeket valahogy megtorolni, nem? Fontos megértenünk, hogy ez a bibliai elv és útmutatás nem a magánszemélynek szól, hanem a hivatásos bíróknak. Mert Isten, amikor Izráel népének törvényt adott, akkor a társadalom igazságszolgáltatási rendszerét is Ő határozta meg. És a bíróknak kérdés volt – mint ugye a mai napig is az –, hogy az egyes bűnöket milyen, és milyen mértékű büntetéssel lehet megbüntetni. Isten ebben is adott útmutatást, amikor azt mondta, hogy ha valaki kiszúrja a másik szemét, akkor az ő szemét is szúrják ki. Ha valaki kiveri a másik fogát, akkor az ő fogát is verjék ki. A szemet szemért elv tehát a társadalmi igazságszolgáltatásban alkalmazott szabály, nem pedig a személyes sérelmekre vonatkozik, hogy én magánszemélyként az engem ért sérelmeket hogyan kezeljem.

Egy országnak kell ez az igazságszolgáltatási rendszer, hogy féken tartsa a gonoszságot, és megtorolja azt. Ha nem lenne igazságszolgáltatási rendszer, sokan mondanák jogosan: elszabadul a pokol. De Isten gondoskodott róla, hogy legyenek fékek, és megfékezzék a gonoszságot. Ha gyilkosság történik, a mózesi törvények szerint a gyilkost ki kell végezni. Ha lopás történik, a tolvajnak vissza kell fizetnie az okozott kárt, és még azon felül is elégtételt. A *„szemet szemért, fogat fogért”* elv a törvény által irányított társadalomra vonatkozik, amelyben az erre felhatalmazott és hatalommal bíró emberek szolgáltatnak igazságot. De ez nem a személyes bosszúról szól. Éppen ez a lényeg, Testvérek, mert Isten terve a társadalom számára nem az önbíráskodás. A Róm 13-ból tudjuk ezt, hogy az ország rendőrei és katonái nem hiába viselik – jelképesen – a kardot, azaz a fegyvert, ami a hatalomnak és az ítéletvégrehajtásnak a szimbóluma. A 4. vers ezt mondja róluk: *„mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgája, bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik”*. Vagyis a bűn megbüntetésének intézménye be van építve az ország igazságszolgáltatási rendszerébe.

Pont ezért a személyes bosszúállásnak nincs semmi helye. Ezért mondja Pál: *„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”* Ez nem a mi feladatunk. Nem állunk bosszút keresztyénként. Nem ilyen lelkületnek kellene bennünk uralkodnia. Az apostol ugyanezt írja az 1Thessz 5,15-ben is: *„Vigyázzatok, hogy senki senkinek rosszért rosszal ne fizessen; hanem mindenkor jóra törekedjetek úgy egymás iránt, mint mindenki iránt.”* Az 1Pét 3,8-9 is ugyanezt erősíti meg, és ezt az alapelvet hangsúlyozza:

„Végezetre mindnyájan legyenek egyértelműek, rokonérzelműek, atyafiszeretők, irgalmasak, kegyesek: Nem fizetvén gonosszal a gonoszért, avagy szidalommal a szidalomért; sőt ellenkezőleg áldást mondván, tudva, hogy arra hívattatok el, hogy áldást örököljetek." A Szentírás újból és újból megismétli ezt az alapelvet, mert annyira hétköznapi és annyira küzdelmes e szerint élni.

Mindezek megértése után nézzük meg részletesebben, hogy mi mindent foglal magában ez a felszólítás, parancs Istentől, aki mennyei Atyaként nekünk, gyermekeinek ezt parancsolja, hogy e szerint éljünk és járjunk, hogy *„senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek"*.

Az első dolog, amiről röviden beszélnünk kell, hogy Pál apostol természetesnek veszi, hogy vannak, akik gonoszul bánnak velünk, mi pedig ezt megállapítjuk és kimondjuk, mert azt mondja, hogy *„senkinek gonoszért…"* Itt nincs semmi bizonytalankodás a felől, hogy ami történik, az gonosz, nem gonosz. Pál nyíltan kimondja, hogy gonoszság történt, ez nem kérdés. A kérdés a válaszreakciód. Sokan azt mondanák, hogy ezt a témát itt zárjuk is le, mert ez egyértelmű, de mégis röviden ki kell erre a dologra térnem, hogy a gonoszt vajon gonosznak nevezzük-e. Mert manapság több hívő – nem hitetlen – embertől hallottam, hogy nem szabad valakinek a tettét gonosznak minősíteni, mert az túlságosan bántó, túlságosan vádló, túlságosan negatív, és ha ezt mondjuk róla, akkor azzal megbélyegezzük az illetőt. Ahogyan szerintük azt sem szabad kimondani, hogy valaki Istennek, az Ő népének, vagy gyülekezetnek, vagy az evangélium tanításának az ellensége. Milyen negatív szó, hogy ellenség. De amikor így gondolkozunk és így beszélünk, akkor kegyesebbek akarunk lenni Istennél, mert Isten az Igében nemcsak kimondja rólunk, hogy az Ő ellenségei és gonoszak vagyunk, hanem figyelmeztet minket arra, nehogy a gonoszt jónak mondjuk. Az Ézs 5,20-ban (és még sok más igehelyen) olvassuk ezt: *„Jaj azoknak, akik a gonoszt jónak mondják…"* Dávid király a zsoltáraiban számtalan alkalommal beszél arról, hogy ellenségei milyen gonoszul bántak vele, azok az emberek, akik nem pusztán nem hittek Istenben, hanem nem fogadták el Isten velük kapcsolatos akaratát.

Pál apostollal együtt tehát nekünk is szabad, és ki is kell mondanunk, ha valaki gonoszul bánik velünk. Természetesen ne legyünk elhamarkodottak értékítéletet hozni, és ne bélyegezzünk meg mindent és mindenkit azzal, hogy az gonosz, és ő gonosz, hanem mindent meg kell vizsgálni az ige felszólítása szerint: *„mindent megvizsgáljatok"* (beleértve magunkat és a saját cselekedeteinket is), és Isten igéjének fényében kell azt látnunk, és kimondanunk róla, hogy az gonosz vagy jó, Istennek tetsző vagy utálatos. Az apostol nem azt mondja, hogy a gonoszság nem gonoszság. Nem arra hív bennünket, hogy hunyjunk szemet a bűn felett, vagy nevezzük jó-

nak azt, ami rossz. A Biblia mindig nevén nevezi a bűnt. Sok hívő azt gondolja, hogy a megbocsátás azt jelenti: úgy kell tennünk, mintha semmi sem történt volna. Ez nem biblikus gondolkodás. Jézus Krisztus nem így tett. Jézus nem negligálta a bűnt, hanem meghalt érte, és ezért nem mondhatjuk ki, hogy ami történt, az nem gonoszság, mert azzal Krisztus áldozatát is félresöpörjük. Ki kell mondani: ez gonosz volt, de Krisztusnál van rá bocsánat és kegyelem. Amikor a főpap szolgája Urunkat arcul ütötte, Jézus ezt mondta: *„Ha gonoszul szóltam, tégy bizonyságot a gonoszságról;”,* legyél tanú itt a bíróság szeme előtt a gonoszságról, amit mondtam, *„ha pedig jól, miért versz engem?”* (Ján 18,23) Ha nem ítélt el engem a bíróság, akkor miért hajtasz rajtam végre büntetést? Urunk odatartotta az orcáját, hagyta, hogy megüssék és megverjék, de kimondta, hogy gonoszság és törvénytelenség történt. Nem ütött vissza, alázatos maradt, vagyis nekünk, keresztyén embereknek nem szabad hazudni önmagunknak. Ha bántalmazás, rágalmazás, igazságtalanság történik, azt ki lehet és ki is kell mondani. A gonoszságot nem kell szépíteni, mint ahogy a mai világ teszi.

De Pál apostol nem áll meg itt a gondolatmenetben, hanem tovább megy. Nem azt mondja, hogy ne vegyük észre a gonoszságot, hanem azt, hogy ne fizessünk érte gonosszal. Mert a második fő kérdés ez: miután megállapítottad, hogy veled gonoszul bántak, mit teszel? Mivel fizetsz érte? Ez nagyon szemléletes kép: mint a boltban fizetünk az áruért annak értéke szerint. Nem mi becsüljük meg az árat, az fix, de megfizetjük érte azt, ami jár. A világ logikája egyszerű: úgy bánok veled, ahogy te bántál velem. Krisztus logikája más. Arra szólít fel minket Urunk, hogy úgy bánj másokkal, ahogyan Krisztus bánt veled. A kérdés az: annak az embernek a viselkedése, aki éppen gonoszul bánik veled, ő határoz meg téged, vagy pedig Krisztus, aki életét adta oda érted? Nem az a kérdés, hogy mi van a másik ember szívében. Sokszor e mögé bújunk: meg se bánta; észre se vette, hogy mit tett velem. És mindig a másik szívére mutogatunk. Nem ez a kérdés, Testvérek, hogy mi van a másik ember szívében, hanem az, hogy mi van a mi szívünkben.

Krisztus azt mondja: *„a szívnek teljességéből szól a száj”* (Mát 12,34). Ha szívünket harag, bosszúvágy, keserűség tölti meg, akkor előbb-utóbb ez jelenik meg szavainkban és tetteinkben is. De ha az Úr szeretete tölti be a szívünket, akkor még a fájdalom közepette sem leszünk a gonoszság továbbadói. Milyen sokszor történik az, hogy valaki megbánt minket, mi pedig továbbadjuk ezt a fájdalmat másnak. Így terjed a gonoszság emberről emberre gyakran (máshogy is, de így is). Az iskolában a gyermekünket, unokánkat kicsúfolják, meglökik, nem választják be egy focicsapatba, nem veszik be a lányok játékába, és ez ott marad a szívében. Hazajön, és a testvérén tölti ki a haragját. A munkahelyen a főnök beszól. Nem értékeli a

munkánkat, pedig belefektettünk minden erőt, időt. Félresöpri, nem becsülve – lehet, hogy az elmúlt 3 hónap – kemény munkáját, és még egy szóra se méltat, hogy ne haragudj, most másra kell koncentrálnunk. És a frusztráltságot az ember hazaviszi, mert a főnöknek nem lehet visszaszólni, és otthon a házastárssal olyan gyorsan és könnyen kialakul a veszekedés. Nem biztos, hogy vele van problémánk, csak tovább visszük a fájdalmunkat, keserűségünket.

Isten azonban azt akarja, hogy nálunk szakadjon meg ez a lánc: gonoszságért ne gonoszsággal fizessünk. Azt akarja, hogy arra gondoljunk, ki él bennünk. A Luk 9-ben olvasunk egy történetet Krisztusról és az apostolokról, amikor Jeruzsálembe utaznak. Egy samaritánus falun mennek keresztül, ahol meg akarnak állni, mert már esteledik, és Krisztus meg akar szállni. A tanítványokat előre küldi, hogy keressenek szállást, és az egész falu, amikor meghallja, kikről van szó, olyan emberekről, akik Jeruzsálembe tartanak, tehát zsidók, azonnal kiutasítja őket, hogy itt ugyan nem kaptok egy szobát se. Történik egy igazságtalanság, egy negatív megkülönböztetés, egy megbélyegzés, egy gonoszság. Mi volt erre az apostolok reakciója? *„Jakab és János”* – János a szeretett tanítvány – *„ezt mondták: Uram, akarod-e, hogy mondjuk, hogy tűz szálljon alá az égből, és emésszse meg ezeket, mint Illés is cselekedett? De Jézus megfordulván megdorgálta őket, mondva: Nem tudjátok, minemű lélek van tibennetek: Mert az embernek Fia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét, hanem hogy megtartsa”*. Milyen lélek él bennünk? Urunk tanítványai figyelmét saját szívük felé fordítja, és arra kéri őket, hogy gondolják végig, hogy vajon a bennük lakó Szentlélek ezt akarja-e. Ki lakik benned? Csak az óember? Vagy Isten gyermeke vagy? Vagy Pállal együtt el tudod mondani alázatosan: *„Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus”*? Krisztus nem a samaritánusok gonoszságát ellenzi, vagy tagadja netán, hanem arra bátorítja tanítványait, hogy figyeljenek Őrá, Krisztusra, az embernek Fiára. Az apostolok ott vannak, és a samaritánusokon jár az összes gondolatuk, hogy most mit tettek, és mit érdemelnek, mekkora gonoszság, és Krisztus ezt mondja, hogy figyeljetek rám. Szerintetek én, az ember Fia miért jöttem? Azért, hogy lelkeket veszítsek el? *„Az embernek Fia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét, hanem hogy megtartsa.”* Pont ezért kulcsfontosságú kérdés minden ilyen helyzetben, amikor velünk gonoszul bánnak, hogy kire figyelünk az ilyen esetekben!

Mert ennek a rövid parancsnak, hogy *„senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”*, a legmélyebb oka nem bennünk van, hanem Istenben, hogy miért kell így cselekednünk. Mert arra kellene folyamatosan emlékeznünk, hogy mit tett velünk Isten, amikor még ellenségei voltunk, amikor mi bántunk gonoszul Övele, és mi nem fogadtuk be Őt. A Róm 5,8

rámutat arra, hogy mit tett Isten. Pál így írja: *„Az Isten pedig a mihozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt”*. Nem akkor szeretett bennünket, amikor megjavultunk. Nem akkor bocsátott meg nekünk, amikor már megbántunk mindent és bocsánatot kértünk. Nem gonosszal fizetett a gonoszságunkért, hanem kegyelemmel és irgalommal. Persze Isten igazságos Bíró is, és erről sem kell elfeledkeznünk, egyszer minden bűn fölött ítéletet mond. De az evangélium éppen arról szól, hogy ezt az ítéletet, az Ő népe bűneit Krisztus a kereszten szenvedte el. Akik Őt követik, azok erre néznek. Ha Isten így bánt velünk, hogyan fizethetnénk a minket ért sérelmekért és bűnökért gonoszsággal azoknak, akik ellenünk vétkeznek?

Nem, Testvérek! Nem nekünk kell megfizetni a minket ért gonoszságot. Sokszor nem is a harag a legnagyobb problémánk, Testvérek, hanem az, hogy rossz szerepet öltünk magunkra. Rosszul gondoljuk, hogy mire vagyunk feljogosítva, és mi a teendőnk. Azt gondoljuk, nemcsak meg kell állapítanunk, hogy valami gonoszság történt velünk, hanem meg is kell fizetnünk érte. De nem. Az ember nemcsak a bíró, hanem a végrehajtó szerepét is magára vállalja. Én ítéllek el, hogy gonosz voltál, és én is hajtom végre az ítéletet személyesen rajtad bosszúval. Ez azonban nem a mi feladatunk, Testvérek, nem vagyunk ítéletvégrehajtók. Ha valaki súlyos bűncselekményt követ el, tudjuk, hogy Isten elrendelte, hogy a világi hatóságok és a bírák feladata az igazságszolgáltatás. És a gyülekezetben is kijelölte az ezt a szolgálatot elvégző vezetőséget. Ha pedig személyes sérelemről van szó, akkor az ige két dolgot parancsol meg nekünk, Isten gyermekeinek. Az első: bocsáss meg. Nem így imádkozunk a miatyánkban is folyamatosan? *„Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”* Ez is bekerült a világi szlogenek közé, ami nem jelent semmit? Egy jól hangzó mondat? A második dolog, amire az ige ebben az esetben felszólít minket, hogy bízzuk az Úrra az ítéletet, mert lehet, hogy abból akár még kegyelem is lehet, nem csak elmarasztalás. Néhány verssel később ezt olvassuk: *„Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr”* (Róm 12,19). Kinek a dolga a fizetség, Testvérek? Nem Isten kezéből akarjuk kicsavarni ezt a feladatot, és a magunkéba venni, hogy majd én, mert én azt majd jobban csinálom? Majd én megfizetek neki. Ne Te, Uram, majd én. És nem azért tesszük ezt, mert néha félünk, mint Jónás, hogy tudjuk, hogy Isten irgalmas, és az emberek nem kapják meg azt, amit érdemelnének, legalábbis a mi szemszögünkből nézve, mert Isten irgalmas és könyörületes? Azt, hogy mit jelent ez, hogy az Úr megfizet, ha engedi, akkor majd egy másik alkalommal bővebben megnézzük és kifejtjük. Most legyen elég annyi, hogy a hívő embernek ez egy felszabadító igazság. Az, hogy nem nekünk kell egyensúlyba hoznunk a világ igazságtalanságait ma-

gánszemélyként. Főként a minket ért sérelmeket nem nekünk kell megtorolni. Hiába hiszi ezt magáról az óemberünk, de nem nekünk kell minden sérelmet megfizetni. Isten sokkal igazságosabban ítél, mint mi arra valaha is képesek lennénk. Ezért még ha teljes bizonyossággal tudjuk is, hogy valaki gonoszul bánt velünk, akkor sem szabad gonosszal válaszolnunk. Istenre kell bíznunk minden dolgunkat, és Ő könyörül azon, akin könyörül, és kegyelmez annak, akinek kegyelmez. De van, amikor büntet, mert Ő igazságos Bíróként is működik ebben a világban.

Az 1700-as évek Angliájában nagy ébredés volt, sokan kezdtek el hinni Istenben és az evangéliumban. Az egyik híres prédikátort egyszer fényes nappal, mikor éppen a testvéreivel együtt ment az utcán, valaki egy nyilvános helyen elkezdte sértegetni, és még lökdöste is a híres evangelizátort. A lelkész kísérői felháborodtak, és azonnali büntetést követeltek. De ez az igehirdető csak annyit mondott: hagyjátok. Ha az Úr megengedte neki, hogy ezt tegye, nekem nincs jogom bosszút állni. Továbbment, és aznap este hirdette ugyanúgy Isten igéjét. Az Úrra hagyta, hogyha akarja, majd Ő megfizet, ha akarja, megkegyelmez. A bosszú mindig azt jelenti, hogy átvesszük Isten szerepét. A megbocsátás pedig azt jelenti: Uram, ezt is Rád bízom. Ezt is, mint annyi minden mást.

Végül pedig vegyük észre, hogy Pál apostol a személyválogatás ellen is felszólal, amikor azt mondja, hogy *„senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”* Ez a *„senkinek”* szó hangsúlyozza azt, hogy nincs kivétel. Ez az egyetlen szó minden kibúvót bezár előttünk. Mert mi hajlamosak vagyunk a személyválogatásra. Ha egy szerettünk, családtagunk vagy közeli hozzátartozónk bánt meg bennünket, sokszor könnyebben megbocsátunk neki. Miért? Mert eszünkbe jut mindaz a szeretet, amit korábban kaptunk tőle. Sokan úgy számolnak, hogy továbbra is vele együtt kell maradnom, tehát jobb rendezni a kapcsolatot. De mi van azokkal, akiket nem kedvelünk? Akiktől nem sok szeretetet kapunk. Akik újra és újra ugyanazt teszik velünk. Akik bántóan, rosszindulatúan, igazságtalanul viselkednek velünk minden nap otthon, a munkahelyen, az iskolában, bárhol. Velük talán csak kivételt tehetünk, nem? Azokkal, akikre nincs semmilyen hatással a megbocsátás, a jóság vagy a kegyelem, azokon csak lehet egy kicsi bosszút állni. Velük azért csak bánhatunk időnként úgy, hogy vegyék már észre magukat. Az apostol válasza az: *„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek…”*

Krisztus sem tett kivételt, Testvérek. A farizeusok sokszor bántak Vele nem csak bántóan: igazságtalanul. A saját faluja népe szakadékba akarta lökni Őt, meg akarták ölni. Volt, ahol meg akarták kövezni. Volt, hogy Krisztus kemény szavakkal megfeddte az embereket, de bosszút nem állt soha. Amikor Urunkat megütötték, nem ütött vissza. Amikor kigúnyolták,

Ő nem gúnyolódott. Amikor nem hallgattak Rá, mintha a szava meg a parancsa semmit nem jelentene, nem állt neki fenyegetőzni, hogyha nem teszed, akkor baj lesz. Amikor keresztre feszítették, ezt mondta: *„Atyám, bocsásd meg nekik”* (Luk 23,34).

Gondoljunk Dávidra. Saul éveken át üldözte őt, több ízben meg akarta ölni Dávidot, és ha elkapta volna, valószínűleg ki is végzi. Mégis amikor Dávid kezébe került üldözője – mert Isten több alkalommal Dávid kezébe adta Sault –, akkor ő nem használta ki az alkalmat, pedig úgy megfizethetett volna neki! Többször megkímélte Saul életét. Sőt, nemcsak hogy személyesen megkímélte, hanem amikor az emberei azt kérték tőle, hogy állj félre, majd mi, akkor Dávid odaállt Saul és az emberei közé, és megvédte Sault. A bosszút Istenre bízta, ezért tudott gonoszságra jóval felelni.

Még egy történetet hadd hozzak, Testvérek, szívemhez közel áll. Egyik reformátorunkkal, Szegedi Kis Istvánnal történt, amikor Kálmáncsehén volt lelkész, a törökök elfogták, és csaknem két éven át fogságban tartották őt. Két év azért elég hosszú idő. És rabtartója elég durván bánt vele, többször megverte, egyszer majdnem halálra, hogy megírhassa levélben, hogy most már felment az ára, hogyha ki akarjátok szabadítani a prédikátorotokat. Csak ezért verték meg, hogy még több pénzt kérhessenek érte. Aztán Isten két év után könyörült rajta, és megadták a váltságdíjat. Szegedi azonban nem keseredett meg egész idő alatt ott a börtönben sem, meg utólag sem. Hittel hordozta szenvedéseit, tanult, írt, másokat vigasztalt, ha volt rá lehetősége. Miután kiszabadult, évekkel később újra találkozott egykori kegyetlen rabtartójával Ráckevén. Hallotta, hogy rabtartója jön egy kisebb török sereggel. Mit tesz Szegedi Kis István? Mit tesz Isten gyermeke? Kiment Ráckeve határába, személyesen elé ment a rabtartójának, és úgy fogadta, mintha édestestvére lett volna, örömmel. Kérdezte őt, hogy van, mint van, és még vendégségbe is hívta. Megvendégelte őt. Nem akart bosszút állni. De még megvetés sem volt a szívében, hogy így nézek erre az emberre, mert én tudom ám, hogy milyen ember ez, én tudom, hogy mit tett. Elé sietett, ajándékot vitt neki, megvendégelte. A török vezért ez a váratlan szeretet annyira megrendítette, hogy bár ő egy nagy hatalmú ember volt, bocsánatot kért ettől a gyaur pogánytól a kegyetlenségért, amelyet korábban elkövetett ellene. Testvérek! Szegedi Kis István ezzel mutatta meg, mit jelent az, hogy *„senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek”*. Nem a bosszú, hanem a Krisztustól kapott kegyelem győzött benne, és ez lett életének talán legmeggyőzőbb prédikációja.

Testvérek! A világ és az óemberünk azt mondja: add vissza, amit kaptál. Fizess meg. A bűnös szív e körül forog, így tervez, ezt kívánja. Az evangélium azonban mást mond. Nem bíztat arra, hogy tagadjuk le a gonoszságot, hanem hogy nevezzük nevén. De ne engedjük, hogy a másik ember

bűne nagyobb hatással legyen ránk, mint Isten kegyelme. Mert amikor gonoszságra gonoszsággal válaszolunk, akkor a gonosz már kétszer győzött: először a velünk gonoszul bánóban, és másodszor bennünk. Amikor azonban Krisztus szeretetével válaszolunk, akkor megmutatjuk, hogy bennünk már nem a bűn, hanem Isten kegyelme uralkodik. Nem leszünk tökéletesek, jók, de mégis Isten hatalmas szeretetéből ragyogtathatunk valamit fel, adhatunk tovább. Így lesz láthatóvá életünkön keresztül Krisztus, aki akkor halt meg értünk, mikor még az ellenségei voltunk. Előttünk ez az út, Testvérek. Világos a felszólítás, nem hiszem, hogy bővebb magyarázatra szorul: *„senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek”,* járjunk ezen az úton. Isten Lelke vezessen bennünket.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus, a Te személyedet, tetteidet és útjaidat látva mindig csak ámulunk és csodálkozunk a Te végtelen nagy irgalmad, kegyelmed és szereteted miatt. Gyakran azt hisszük, hogy képtelenek vagyunk Veled lépést tartani, hogy túl nehezek ezek a parancsok, hogy ezek szinte már nem is emberiek. És nem is tévedünk, mert nem a bűnös világ és nem a mi óemberi gondolkodásunk szerint valóak. De segíts, hogy ne legyünk kicsinyhitűek. Segíts, hogy minden tettünk hitből hadd jöjjön, és az erre való törekvésünk is hadd fakadjon hitből, nem abból a hitből, hogy mibennünk ekkora lenne a szeretet, a kegyelem vagy a megbocsátani tudás, hanem hogy Isten gyermekeiként Te vagy hatalmas arra, hogy a Teáltalad elkészített jó cselekedetekben járass, éltess bennünket, hogy elhiggyük, hogy Szentlelked igenis meg tudja adni nekünk a türelmet, az elengedni tudást, igenis véget tud vetni annak, hogy szívünkbe jusson és uralkodjon mások gonoszsága, ezzel átvéve néhány pillanatra vagy napra az uralmat.

Urunk, Te nem olyan király vagy, akit ki lehet űzni vagy le lehet taszítani a trónról. Te uralkodsz mindvégig. Hatalmas vagy megvédeni a szívünket, gondolatainkat, hatalmas vagy megerősíteni, biztatni az igéddel, amely bátorít, emlékeztet, figyelmeztet, megítél, de Lelked által élővé, elevenné, hatóvá válik, hogy Te magad élj bennünk. Te adod a testvéri közösséget nekünk, amely ilyen időkben is támogatást, bátorítást tud adni. Kérünk Téged, hogy nevelj minket, taníts minket, Mesterünk, és ne csak elméletben, hanem gyakoroltasd velünk a tanultakat. Amikor velünk történik a mindennapok során valami igazságtalanság, gonoszság, márpedig történik, akkor segíts emlékeznünk a Te útjaidra. Hozzád fordulnunk erőért, mint Dávid is tette, imádságban elkérni azt, amit megtehetnénk, és segíts a gonoszság helyett jóval fizetnünk.

Köszönjük, hogy ezt már elvégezted többekben, köszönjük, hogy előrehaladást tehetünk ebben a dologban. Gyakran visszaesünk, igaz, de Te is-

mét felemelsz, és meg tudsz újítani. Kérünk, hogyha még nagy küzdelmeink vannak az élet ezen területén is, márpedig vannak és lesznek halálunk pillanatáig, akkor is Tőled várjuk az erőt, kegyelmet mindehhez. Segíts, Urunk, mindenhol megélnünk, nem kivételeznünk, nem személyt válogatnunk sem otthon, sem gyülekezetben, sem munkahelyen, sem sehol. Még ha egy ismeretlen, egy idegen tesz velünk valami bántót, akkor is segíts a Te gyermekeidként válaszolnunk, és Rád hagyni a megfizetést. Mi fizessünk azzal az áldással, amivel megtöltöd az életünket, hisz arra hívtál el minket, hogy áldást örököljünk, van másunk, amit adhatunk, Tőled kapott kincsek, nem pedig evilági javak. Kérünk, hogy ezekkel hadd éljünk, taníts minket ezeket használnunk.

Eléd hozzuk magyar népünket is, könyörülj rajta, és vedd el a folyamatos bosszúvágyat, a haragot, a dühöt. Könyörülj, kérünk, hogy Hozzád találjunk. Adj ébredést, és olyanokat, akik munkálják az ébredést, akik hirdetik a Rólad szóló evangéliumot szavaikkal, szolgálatukkal, életükkel. Kérünk, hogy újíts meg bennünket.

Eléd hozzuk betegeinket, azokat, akik akár a halál mezsgyéjén állnak, és azzal kell szembenézniük, azokat, akik hosszú ideje szenvednek valamitől, azokat, akik kórházban vagy otthoni ágyon fekszenek. Kérünk, hogy a test erőtlensége mellett újítsd meg a lelket a Veled való kapcsolatban, segíts elhordozni mindent, amit ránk helyezel, és nem keserű szívvel, hanem Rád tekintővel, Benned bízóval.

Eléd hozzuk gyászolóinkat. Elköltözött testvérünk családját is és minden gyászolót. Kérünk, Te legyél az özvegyek, az árvák és az egyedül hagyottak vigasztalója. Ezt megígérted az igében. Te erősítsd őket, hisz Veled minden teher könnyebb, hisz Te magad hordozol minket. Add a Te vigasztalásodat úgy, ahogyan a világ nem tudja.

Kérünk, hogy minden dolgunkban, ami előttünk áll, segíts Téged követnünk, Téged hirdetni életünkkel is.
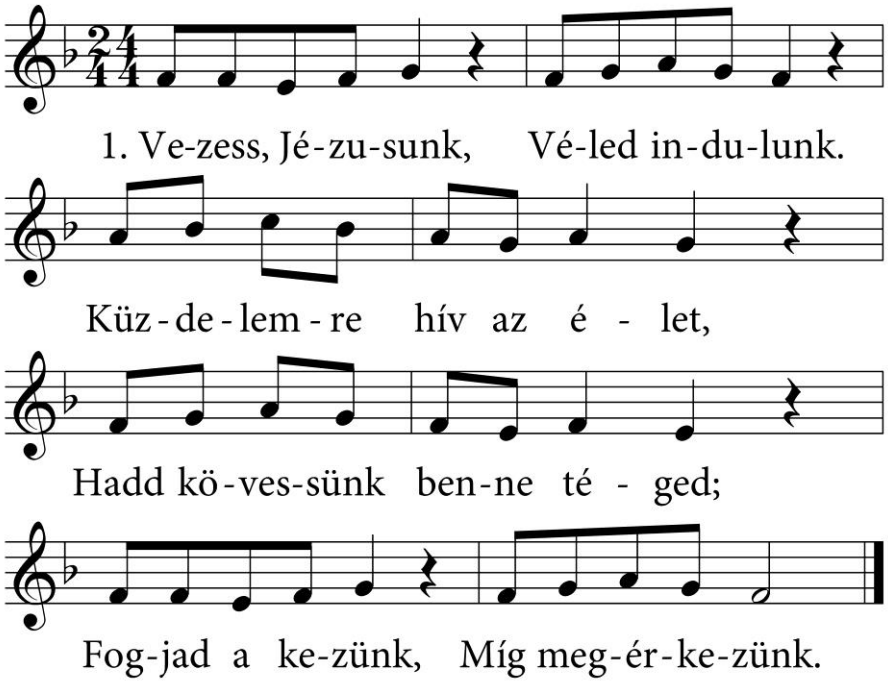
Így maradj velünk kegyelmeddel, és kérjük, hogy az engedelmesség lelke munkálja bennünk, hogy az igének ne csak hallgatói, hanem elhívői és megcselekvői hadd lehessünk. Munkáld ezt, kérünk, gyülekezetünk, népünk javára és a Te dicsőségedre.

Krisztusért kérünk, hallgass meg!

Ámen.

szöveg: N. L. Zinzendorf | fordítás: Vargha Gy.-né
dallam: A. Drese, 1698

290

2. Adj erős szívet, / Hogy legyünk hívek.
   És ha terhet kell viselnünk, / Panaszt mégsem ejt
   a nyelvünk;
   Rögös bár utunk, / Hozzád így jutunk.
3. Sebzett szívünk majd / Mikor felsóhajt,
   Vagy ha másért bánat éget, / Adj türelmet, békességet,
   Reménnyel teli / Rád tekinteni.
4. Kíséred lépteink / Éltünk végéig,
   És ha roskadozva járunk, / Benned támaszt hadd
   találunk,
   Míg elfogy az út, / S mennyben nyitsz kaput.